

Klíšťata se objevují i v městských parcích. Lékárníci varují: sezóna začíná už s prvními teplými dny

19.3.2026 - Aleš Krebs, Martin Kopecký, Veronika Orendášová | Česká lékárnická komora

S prvními teplejšími dny se v Česku probouzí také klíšťata. Ačkoli si je lidé často spojují především s lesy a přírodou, stále častěji se bohužel vyskytují také v městském prostředí, tedy v parcích, zahradách či na okrajích zelených ploch. Česká lékárnická komora (ČLnK) proto upozorňuje, že s příchodem jara je vhodné myslet na prevenci i při běžných procházkách ve městě.

Klíšťata mají lidé spojená především s teplými letními měsíci a tuzemskými dovolenými či sběrem hub, jejich aktivita ovšem začíná mnohem dříve. „Klíšťata jsou aktivní už při relativně nízkých teplotách, obvykle kolem pěti až sedmi stupňů Celsia. Ani chladnější dny tak nejsou zárukou bezpečí. S klíštětem se lidé mohou setkat už zkraje jara, aktivní začínají být už na konci března, v některých případech ale i dříve. Navíc se nevyskytují pouze v přírodě, ale v poslední době také čím dál častěji v městské zeleni, parcích či zahradách,“ upozorňuje **Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., prezident České lékárnické komory**.

Nebezpečí v přírodě i ve městě

Výskyt klíšťat potvrzují i výzkumy odborníků, kteří dlouhodobě sledují jejich aktivitu v městském prostředí. Projekt **Klíšťata ve městě**, do něhož jsou zapojeni vědci z Parazitologického ústavu Biologického centra AV ČR v Českých Budějovicích, Státního zdravotního ústavu v Praze a Vysoké školy báňské - technické univerzity Ostrava, opakovaně ukazuje, že klíšťata se běžně vyskytují i v hustě obydlených lokalitách.

„Lidé mají často pocit, že ve městě se s klíštětem setkat nemohou. Naše výzkumy ale ukazují opak. Klíšťata nacházíme v parcích, na sídlištních trávnících i v příměstských lesoparcích. Městské prostředí jim přitom poskytuje dostatek hostitelů, včetně drobných hlodavců či ptáků,“ vysvětluje **Jan Kamiš** z Biologického centra AV ČR.

Česká republika dlouhodobě patří mezi evropské země s vyšším výskytem onemocnění přenášených klíšťaty. Podle dat Státního zdravotního ústavu bylo v roce 2024 hlášeno 4 031 případů lymeské boreliózy a 670 případů klíšťové encefalitidy, v loňském roce ovšem čísla prudce vzrostla. U lymeské boreliózy bylo hlášeno 11 384 případů, u klíšťové encefalitidy pak 707 případů. Ačkoliv se podle Státního zdravotního ústavu do statistik v jisté míře promítla i změna způsobu hlášení, jedná se o jedny z nejvyšších hodnot za poslední dekádu.

Svoji roli ve vysoké aktivitě klíšťat přitom sehrávají i teplejší zimy. „Již v polovině února jsme v českbudějovickém parku Stromovka nasbírali dvě desítky klíšťat, která přitom již aktivně hledala svého hostitele. Podobně tomu bylo v posledním únorovém týdnu v Ostravě v Bělském lese, aktivní klíště jsme našli také v Kunratickém lese v Praze,“ jmenuje Jan Kamiš.

Stačí krátká procházka se psem, odpoledne na dětském hřišti nebo posezení v parku. Odborníci proto doporučují základní preventivní opatření i při běžných aktivitách venku. „S příchodem jara je dobré myslet na prevenci dříve, než začne hlavní sezóna. Klíšťata se totiž mohou objevit i ve chvíli, kdy to lidé ještě nečekají,“ upozorňuje Jan Kamiš.

Jak poznat symptomy a jak se chránit?

Nejúčinnější ochranou proti onemocněním přenášeným klíšťaty je kombinace prevence, informovanosti a včasné reakce. Proti nakažení klíšťovou encefalitidou je proto vhodné zvážit očkování, a to nejen u osob z rizikových oblastí, ale hlavně u aktivních seniorů, kteří tráví hodně času v přírodě či na chatě. *„Nejvyšší počet případů klíšťové encefalitidy se vyskytuje ve věkové skupině 55–64 let, může se však objevit i u starších seniorů, u kterých navíc hrozí vážnější průběh nemoci s možnými trvalými následky. Klíšťová encefalitida je navíc oproti borelióze závažnější s ohledem na absenci léku působícího přímo proti viru klíšťové encefalitidy. Léčba spočívá pouze v podávání podpůrné léčby, jako je podávání léků proti bolesti, na snižování horečky, proti zvracení, případně i léků proti otoku mozku,“* upozorňuje **Mgr. Aleš Krebs, Ph.D.**

Klíšťová encefalitida je virové onemocnění postihující centrální nervovou soustavu přenášené klíšťaty. U většiny nakažených (70 %) probíhá onemocnění bez příznaků, pouze zhruba u 30 % pacientů se objeví příznaky, obvykle dvoufázově. Po počátečních nespecifických symptomech, mezi které patří teplota, únava, bolest hlavy, kloubů a svalů, následuje fáze postihující nervovou soustavu. Ve druhé fázi se mohou objevovat různorodé symptomy – přes bolest hlavy a horečku až po třes a ztrátu vědomí.

Lymeská borelióza je naopak bakteriálního původu a v časném stádiu se projevuje příznaky podobnými chřipce, tedy únavou, teplotou a bolestí kloubů, a typickou skvrnou, která se objevuje zpravidla za jeden až dva týdny, může se ale objevit až za 30 dní po kousnutí infikovaným klíštětem. Zpočátku vypadá jako malý červený flíček, který se postupně zvětšuje do kruhovitého tvaru s charakteristickým bílým středem, zatímco okraje jsou červené. Ne vždy se však tato skvrna objeví, proto je potřeba sledovat i další možné příznaky. Neodhalená nemoc pak snadno přechází do dalších fází, kdy je těžko léčitelná.

Rizikům spojeným s klíšťaty lze naštěstí úspěšně předcházet dodržováním preventivních opatření. Účinnou ochranu představuje oblečení s dlouhými rukávy a nohavicemi a používání kvalitních repelentů. V případě klíšťové encefalitidy je vhodné pravidelné očkování.

Co dělat s přisátým klíštětem?

Při zjištění přisátého klíštěte je zásadní rychlé a šetrné odstranění. S klíštětem by se nemělo otáčet, důležité je nemačkat ho, ani nemazat mastí. K odstranění klíštěte je vhodné použít speciální kleštičky či pinzetu a vyjmout klíště kývavými pohyby. Po jeho odstranění je důležité místo vydezinfikovat.

„Nejvhodnější je pro dezinfekci postiženého místa použít alkoholový roztok či jodovou tinkturu. Abyste předešli zdravotním komplikacím, je také potřeba místo po přisátí několik dní sledovat a v případě změn na kůži navštívit lékaře,“ říká **Mgr. Aleš Krebs, Ph.D.**

Klíšťata a s nimi spojená rizika by neměla být podceňována. Lékárníci jsou často prvními zdravotníky, na které se lidé obracejí. Jsou proto připraveni poradit s výběrem vhodných přípravků i postupem, jak bezpečně odstranit přisáté klíště.

Příloha: Tisková zpráva

Česká lékárnická komora je samosprávná nepolitická stavovská organizace sdružující lékárníky. Byla zřízena zákonem ČNR č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře. Její ustavující sjezd se uskutečnil 28. – 29. září 1991.

Česká lékárnická komora dbá, aby její členové vykonávali své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony a řády komory. Zaručuje odbornost svých členů a potvrzuje

splnění podmínek k výkonu lékárnického povolání. Posuzuje a hájí práva a profesní zájmy svých členů, stejně tak chrání jejich profesní čest.

Pro další informace:

Mgr. Aleš Krebs, Ph.D., prezident ČLnK: +420 603 796 826, krebs@lekarnici.cz

PharmDr. Martin Kopecký, Ph.D., viceprezident ČLnK: +420 604 344 754, kopecky@lekarnici.cz

PharmDr. Veronika Orendášová, tisková mluvčí ČLnK: +420 733 499 595, mluvci@lekarnici.cz

<https://lekarnici.cz/klistata-se-objevuji-i-v-mestskych-parcich-lekarnici-varuji-sezona-zacina-uz-s-prvni-mi-teplymi-dny>